

Innéacs

Aonad 1 Focail le ‘al, cog, adh, éad, mac agus sc’ istigh iontu	1
Aonad 2 Focail le ‘nn, in, ea, gh agus is’ istigh iontu.....	5
Aonad 3 Focail le ‘gh, eo, úi, iú, eog agus ia’ istigh iontu.....	9
Aonad 4 Focail le ‘mh, ia, ao agus eol’ istigh iontu.....	13
Aonad 5 Dul Siar ar Aonaid 1 - 4	17
Aonad 6 Focail le ‘ea, ai, gh agus éar’ istigh iontu	19
Aonad 7 Focail le ‘ai, ce, ao, ea agus ao’ istigh iontu.....	23
Aonad 8 Focail le ‘áis, ei, án agus eog’ istigh iontu	27
Aonad 9 Focail le ‘arc, ac, óg agus mh’ istigh iontu.....	31
Aonad 10 Dul Siar ar Aonaid 6 - 9.....	35
Aonad 11 Focail le ‘ei, iún, ach, o agus áil’ istigh iontu	37
Aonad 12 Focail le ‘mh, th, ua, uai agus óid’ istigh iontu.....	41
Aonad 13 Focail le ‘ai, ia, irt agus rc’ istigh iontu.....	45
Aonad 14 Focail le ‘ea, th, ll agus idhm’ istigh iontu.....	49
Aonad 15 Dul Siar ar Aonaid 11 - 14	53
Aonad 16 Focail le ‘oir, aoi, ach agus ion’ istigh iontu	55
Aonad 17 Focail le ‘oi, ach, acht agus fu’ istigh iontu.....	59
Aonad 18 Focail le ‘oi, ach, io agus áí’ istigh iontu.....	63
Aonad 19 Dul Siar ar Aonaid 16 - 18	67
Aonad 20 Dul Siar ar Aonaid 1 - 9.....	69
Aonad 21 Dul Siar ar Aonaid 11 - 18.....	71

Nóta don Mhúinteoir

Moltar aonad oibre a dhéanamh gach coicís. Is féidir cur leis an liosta focal nó baint de agus tá leathanaigh sa leabhar chun triail a dhéanamh ag deireadh na seachtaine más mian leat. Tá abairtí deachtaithe le scríobh ag na páistí freisin. Is féidir le na páistí a ndul chun chinn a chlárú ar bhlocghraf ar chúl an leabhair.

Aonad 1 Focail le 'al, cog, adh, éad, mac agus sc' istigh iontu.

1

an ghal
galar
cogar
ag cogarnaigh
an cogadh

2

ag magadh
an margadh
an t-ollmhargadh
an seaicéad
an roicéad

3

an macalla
an mac tíre
an machaire
macánta
macasamhail

4

an rosc
cosc
an coscán
an meascán
an troscán

Focail Bhreise

1. Faigh an focal ceart as an liosta chun na bearnaí a líonadh.

- (a) “Ná bí ag magadh fúm,” arsa Déaglán.
- (b) Phléasc an roicéad sa spéir.
- (c) “Bí macánta agus tabhair an t-airgead do Mháire,” arsa Mamaí.
- (d) D’ith an mac tíre na meannáin.
- (e) Is féidir macasamhail den Mona Lisa a cheannach.
- (f) Chuir an cócaire an meascán isteach san oigheann.

2. Faigh an focal ceart as an liosta a dhéanann comhchiall leo seo.

cóip	<u>macasamhail</u>
stop	<u>cosc</u>
ionraic	<u>macánta</u>
deatach	<u>ag ghal</u>
súil	<u>an rosc</u>

Aonad 1 Focail le ‘al, cog, adh, éad, mac agus sc’ istigh iontu.

3. Aimsigh an focal litrithe mí-cheart agus scríobh i gceart é.

(a) Chuala mé lalamca ag barr an chnoic. macalla

(b) Bhris an nsáoc ar a rothar. coscán

(c) Bhí na caoirigh ag siúl ar an hrciamae. machaire

(d) Mheasc Mamaí an neamcás sa bhabhla. meascán

(e) Bhog an fear an nrcostá timpeall an tseomra. troscán

(f) Is fuath liom dul go dtí an -tmhlogharlad ag siopadóireacht!

an t-ollmhargadh

(g) “Bígí ag aghairgoen,” arsa an múinteoir. cogarnaigh

(h) Chuir Cáit a dscéiaea uirthi. seaicéad

4. Cuir ciorcal thart ar gach dara litir chun focail a dhéanamh. Scríobh iad.

mgalrcoscmprcogarmroscdmacántaprmactírespul

(a) gal

(b) cogar

(c) macánta

(d) cosc

(e) rosc

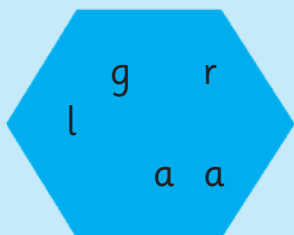
(f) mac tíre

Aonad 1 Focail le 'al, cog, adh, éad, mac agus sc' istigh iontu.

5. Cad a dhéanann comh-fhuaim leo seo?

- (a) luascán _____ **coscán** _____ (b) súgradh _____ **cogadh** _____
 (c) sodar _____ **cogar** _____ (d) ticéad _____ **roicéad** _____

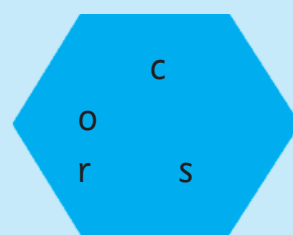
6. Aimsigh na focail.

(a) _____ **galor** _____

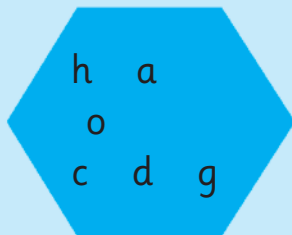
(b) _____ **macalla** _____

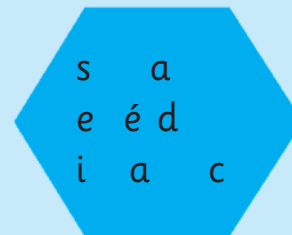
(c) _____ **rosc** _____

(d) _____ **macasamhail** _____

(e) _____ **cogadh** _____

(f) _____ **seaicéad** _____

7. Bris an cód.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
e	r	á	b	s	l	p	c	t	n	d	j	a	u	f	m	v	g	é	í	h	o	ó	i	ú

16 13 2 18 13 11 21

18 13 6 13 2

16 13 8 9 20 2 1

(a) _____ **margadh** _____ (b) _____ **galar** _____ (c) _____ **mac tíre** _____

8 22 18 13 2

16 13 18 13 11 21

8 22 5 8 3 10

(d) _____ **cogar** _____ (e) _____ **magadh** _____ (f) _____ **coscán** _____

Aonad 1 Focail le 'al, cog, adh, éad, mac agus sc' istigh iontu.

8. Bris na focail seo suas ina siollaí.

Mar Shampla: Dún (1) Cupán (2) Líomanáid (3)

- (a) cogadh
- (b) ollmhargadh
- (c) cogarnaigh
- (d) rosc
- (e) galar
- (f) macánta
- (g) troscán
- (h) cogar
- (i) machaire
- (j) cosc
- (k) gal

	aon shiollach	dhá shiollach	trí shiollach
	cosc	gal / ar	mac / air / e
	gal	cog / ar	mac / án / ta
	ros	trosc / án	cog / ar / naigh
		cog / adh	oll / mharg / adh

9. Cuir na focail seo san uimhir iolra.

Uatha	Iolra	Uatha	Iolra
(a) an coscán	<u>na coscáin</u>	(b) an meascán	<u>na meascáin</u>
(c) an margadh	<u>na margáí</u>	(d) an cogadh	<u>na cogáí</u>
(e) an seaicéad	<u>na seaicéid</u>	(f) an roicéad	<u>na roicéid</u>

10. An féidir leat focal beag a fheiceáil ins na focail seo? Scríobh amach iad.

(a) galar	<u>gal / ar</u>	(b) meascán	<u>meas / measc / eas</u>
(b) mac tíre	<u>mac / tír</u>	(d) troscán	<u>rosc / cá</u>
(e) roicéad	<u>céad / éad</u>	(f) macasamhail	<u>cas / mac / amhail / amh</u>
(g) cosc	<u>cos</u>	(h) nóiméad	<u>nó / méad / éad / im</u>

5

an fonn
obann
go tobann
an intinn
an inchinn

6

an cineál
cineálta
an rince
ceannúil
an fhearthainn

7

laghad
an saighead
an maighnéad
an mhaighdean
an teaghlach

8

an phluais
an uirlis
an eaglais
an bhainis
milis

Focail Bhreise

1. Faigh an focal ceart as an liosta chun na bearnaí a líonadh.

- (a) Fuair mo chat bás obann nuair a bhail an carr an créatúr!
- (b) Tá Mamó an - cineálta !
- (c) Táim an- ceannúil ar mo mhadra, Bran.
- (d) Bhí an nóta greamaithe ar an gcuiseoir le maighnéad.
- (e) Tá an mhaighdean Mhuire le feiceáil mar dealbh sa séipéal.
- (f) Bhí an fhearthainn ag titim go trom ar mo cheann!

2. An ceann sa lár. Scríobh an focal lárnach as an mbosca focail. Féach ar an sampla.

ócáid paráid obráid

na báid sráid ócáid paráid obráid

- (a) cineálta an rince ceannúil
- (b) an phluais an uirlis an eaglais
- (c) go tobann an intinn inchinn
- (d) an saighead an maighnéad an mhaighdean
- (e) an eaglais an bhainis milis
- (f) an rince ceannúil an fhearthainn
- (g) an uirlis an eaglais an bhainis
- (h) obann go tobann an intinn

3. Scríobh na focail seo in ord aibítreach.

uirlis	laghad	cineálta	intinn	fonn	eaglais
cineálta	eaglais	fonn	intinn	laghad	uirlis

4. Meitseáil na siollaí chun focail a dhéanamh.

(a) saigh	thainn	ceannúil
(b) ceann	is	saighead
(c) fear	úil	milis
(d) mil	ann	ceannúil
(e) ob	ead	fearthainn

5. Aimsigh an focal litrithe mí-cheart agus scríobh i gceart é.

(a) oG nboatn phléasc an buama!	go tobann
(b) Chuaigh an bhean rialta isteach san segliaa.	eaglais
(c) "Cén leánic bia é sin?" a d'fhiafraigh Daideo.	cineál
(d) "Cén surili ceoil a sheinneann tú?" arsa an múinteoir.	uirlis
(e) Beidh niasb m'uncaile ar siúl sa Samhradh!	bainis
(f) Beidh 150 ag an mbainis ar a glhaad!	laghad
(g) "An bhfuil nofn ort dul ag rince?" arsa Mamaí.	fonn
(h) "Cé mhéad duine atá sa glhtaaech?" arsa Daidí.	teaghlach

Aonad 2

Focail le 'nn, in, ea, gh agus is' istigh iontu.

6. Cuir ciorcal thart ar gach dara litir chun focail a dhéanamh. Scríobh iad.

fpdliuaaoinsdmóinléinsorgienaceelfuoínénrienstvivfnrncpíhnrégátl

(a) pluais

(b) milis

(c) rince

(d) fonn

(e) intinn

(f) cinéal

7. Cad a dhéanann comh-fhuaim leo seo?

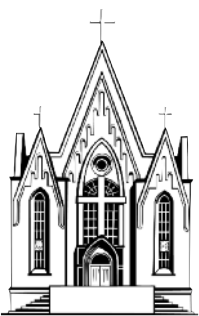
(a) paicéad maighnéad

(b) cúis an phluais

(c) flaithiúil ceannúil

(d) tromlach teaghlach

8. Scríobh an focal ceart faoin bpictiúr.

an eaglais

an rince

ceannúil

an saighead

9. Meaitseáil na focail leis an míniú ceart. Ansin scríobh an focal.

eaglais

(a) pósadh

bainis

obann

(b) cneasta

cineálta

cineálta

(c) clann

teaghlach

ceannúil

(d) uaimh

pluais

teaghlach

(e) grámhar

ceannúil

pluais

(f) séipéal

eaglais

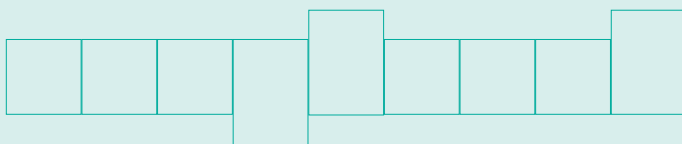
bainis

(g) tapa

obann

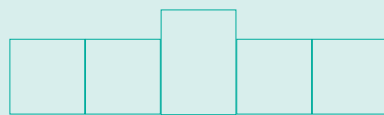
10. Líon na boscaí leis na litreacha cearta.

1

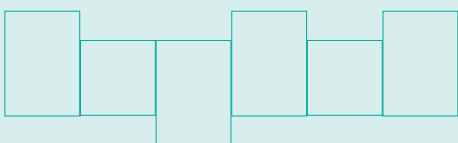
maighnéad

2

milis

3

laghad

4

cineálta

5

fonn

6

intinn

Aonad 3

Focail le 'gh, eo, úi, iú, eog agus ia' istigh iontu.

9

an caighdeán
 an slaghdán
 an Carghas
 laghdaigh
 praghas

10

an chontúirt
 contúirteach
 ag feo
 ag reo
 an meon

11

fiúntach
 diúltach
 an driseog
 an loinneog
 an choirceog

12

an riasc
 ag iamh
 riamh
 an ialtóg
 an mhias

Focail Bhreise

1. Faigh an focal ceart as an liosta a dhéanann comhchiall leo seo.

portach	_____	an riasc
curfá	_____	an loinneog
sciathán leathair	_____	an ialtóg
babhla	_____	an mhias
costas	_____	praghas
dearcadh	_____	an meon
dainséarach	_____	contúirteach

2. Scríobh na focail seo in ord aibíteach.

praghas fiúntach loinneog riasc riamh carghas

3. Meitseáil na siollaí chun focail a dhéanamh.

(a) ial	dán	_____	ialtóg
(b) diúl	daigh	_____	diúltach
(c) slagh	tach	_____	slaghdán
(d) lagh	tóg	_____	laghdaigh
(e) fiún	tach	_____	fiúntach

4. Aimsigh an focal litrithe mí-cheart agus scríobh i gceart é.

- (a) “Ná bí chomh thidúlac,” arsa Mamaí. diúltach
- (b) Bíonn an gsriedo ag fás sa pháirc. driseog
- (c) Tá na bláthanna sa vása ga efo. ag feo
- (d) Ní raibh mé san Afraic Theas hraim! riamh
- (e) Tá gicroeoc ag mo Dhaideo. coirceog
- (f) Tá nsgládha ar an múinteoir. slaghdán
- (g) Bhí an turas go dtí an caisleán cfhúnta. fiúntach
- (h) Tá an sleamhnán sin húrcniecotta. contúirteach

5. Úsáid focail as an liosta chun a mhalairt de na focail seo thíos a aimsiú.

- (a) sábháilte an chontúirt
- (b) dearfach diúltach
- (c) i gcónaí riamh
- (d) méadaigh laghdaigh
- (e) ag fás ag feo

Aonad 3

Focail le 'gh, eo, úi, iú, eog agus ia' istigh iontu.

6. Faigh na focail seo sa chuardach focal.

an mhias an ialtóg riamh ag iamh an riasc an choirceog
 an loinneog an driseog diúltach fiúntach an meon
 ag reo ag feo contúirteach an chontúirt an praghas
 laghdaigh an carghas an slaghdán an caighdeán

a	r	t	i	s	a	h	g	a	r	p	n	a	c
n	a	n	c	h	o	n	t	ú	i	r	t	n	o
l	e	a	g	r	e	o	u	o	l	r	d	á	n
o	s	g	o	e	s	i	r	d	n	a	i	e	t
i	a	f	a	g	i	a	m	h	e	a	ú	d	ú
n	h	e	n	s	a	i	h	m	n	a	l	h	i
n	g	o	o	r	i	h	m	a	i	r	t	g	r
e	r	e	e	g	ó	t	l	a	i	n	a	i	t
o	a	i	m	a	n	r	i	a	s	c	c	a	e
g	c	p	n	f	i	ú	n	t	a	c	h	c	a
r	n	l	a	g	h	d	a	i	g	h	e	n	c
t	a	e	n	á	d	h	g	a	l	s	n	a	h
a	n	c	h	o	i	r	c	e	o	g	e	i	l

7. Cad a dhéanann comh-fhuaim leo seo?

(a) fuinseog driseog

(b) beo feo

(c) leon meon

(d) amadán caighdeán

8. Bris an cód.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
e	r	á	b	s	l	p	c	t	n	d	j	a	u	f	m	v	g	é	í	h	o	ó	i	ú

13 18 15 1 22

8 13 2 18 21 13 5

24 13 6 9 23 18

(a) ag feo (b) carghas (c) ialtóg

2 24 13 16 21

11 2 24 5 1 22 18

13 18 24 13 16 21

(d) riamh (e) driseog (f) ag iamh

9. Líon na bearnaí sa ghreille thíos.

contúirteach	níos contúirtí	is contúirtí
diúltach	níos diúltaí	is diúltaí
fiúntach	níos fiúntaí	is fiúntaí

10. Cuir na focail seo san uimhir iolra.

Uatha

Iolra

Uatha

Iolra

(a) an ialtóg na h-ialtóga (b) an driseog na driseoga(c) an loinneog na loinneoga (d) an choirceog na coirceoga

11. An féidir leat focal beag a fheiceáil ins na focail seo? Scríobh amach iad.

(a) riasc iasc (b) contúirteach contúirt/teach/each(b) fiúntach fiúlach (d) ialtóg tóg / óg

13

cuimh**h**nigh
ag cuimh**h**neamh
is cuim**h**in liom
go deim**h**in
deim**h**neach

14

an bhean rial**t**a
an riail
go dian
go dia**i**l
an triail

15

naof**a**
an bhlaosc
aosta
aontaigh
ag aontú

16

an t-eol**a**í
an t-eol**a**s
eol**a**ch
tíreol**a**íocht
eol**a**íocht

Focail Bhreise

1. Faigh an focal ceart as an liosta chun na bearnaí a líonadh.

- (a) Is cuimin liom mo
bhreithlá nuair a bhí mé seacht mbliana d'aois.
- (b) Shiúil an bhean rialta
isteach sa séipéal.
- (c) Tá mo sheanmháthair naofa.
- (d) Tá mo Dhaideo an- aosta.
- (e) Táim deimhneach gur chuir mé
an t-airgead i mo phóca ach níl a fhios agam cá bhfuil sé anois!
- (f) Bhris Daidí an bhlaosc ar an ubh.

2. An féidir leat focal beag a fheiceáil ins na focail seo?
Scríobh amach iad.

- (a) blaosc aos / lao
- (b) eolach eol / ach / ola
- (c) tíreolaíocht tír / eol / eolaí / ocht / ola
- (d) aontaigh aon
- (e) ag aontú aon / tú
- (f) eolaíocht eol / ola / eolaí / ocht
- (g) cuimh**h**nigh nigh
- (h) eolas eol / as / las / ola

3. Scríobh na focail seo in ord aibítreach.

trial eolaí blaosc naofa bean rialta deimhneach

bean rialta blaosc deimhneach eolaí naofa trial

4. Meaitseáil na siollaí chun focail a dhéanamh.

(a) nao → ach
 (b) eol → taigh
 (c) aon → neach
 (d) deimh → ta
 (e) aos → fa

eolach

naofa

aontaigh

deimhneach

aosta

5. Aimsigh an focal litrithe mí-cheart agus scríobh i gceart é.

(a) Bím ag obair og naid ar scoil. go dian

(b) Caol le caol agus leathan le leathan. Sin lriia duit! riail

(c) Bhí an ceolchoirm og lidia ar fad! go diail

(d) Is loíoe í m'aintín. eolaí

(e) Is maith liom ítroelacítho. tíreolaíocht

(f) Tá mo mhúinteoir an-lcoeah! an-eolach

(g) Bhí an rliiat sin an-deacair! trial

(h) Bhí Naomh Pádraig an-faaon! an-naofa

Aonad 4

Focail le 'mh, ia, ao agus eol' istigh iontu.

6. Cuir ciorcal thart ar gach dara litir chun focail a dhéanamh. Scríobh iad.

fn daioefgab alorsntmacemoplfavcnhcbílóagopsncbrmioaliplttmrleapigl

(a) naofa

(b) aosta

(c) eolach

(d) blaosc

(e) riail

(f) triail

7. Cad a dhéanann comh-fhuaim leo seo?

(a) pléasc blaosc

(b) síol triail

(c) féasta aosta

(d) deonach eolach

8. Cé mé féin?

(a) Bíim ag guí go rialta.

an bhean rialta

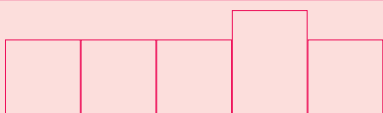
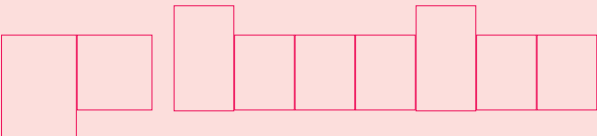
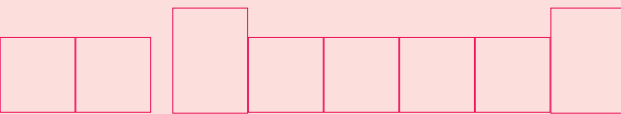
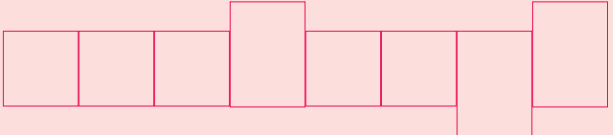
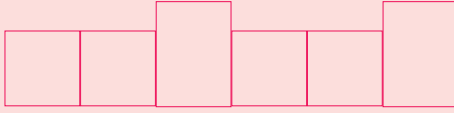
(b) Oibrím i saotharlann.

an-teolaí

9. Meaitseáil na focail leis an míniú ceart. Ansin scríobh an focal.

<p>naofa</p>	(a) an tSiúr	<u>an bhean rialta</u>
an bhean rialta	(b) sean	<u>aosta</u>
eolaíocht	(c) cráifeach	<u>naofa</u>
aosta	(d) go cinnte	<u>go deimhin</u>
go diail	(e) an scrúdú	<u>an triail</u>
go deimhin	(f) go h-iontach	<u>go diail</u>
an triail	(g) ábhar scoile	<u>eolaíocht</u>

10. Líon na boscaí leis na litreacha cearta.

<p>1 </p> <p><u>naofa</u></p>	<p>2 </p> <p><u>aosta</u></p>
<p>3 </p> <p><u>go deimhin</u></p>	<p>4 </p> <p><u>an triail</u></p>
<p>5 </p> <p><u>aontaigh</u></p>	<p>6 </p> <p><u>eolach</u></p>

1. Scríobh an focal ceart faoin bpictiúr.

mac tíre

rosc

praghas

coirceog

2. Faigh an focal ceart chun na bearnaí a líonadh.

- (a) Thit an fheartainn anuas orm agus bhí mé fliuch báite.
- (b) Ní maith liom an dealg atá ar an driseog.
- (c) Lean an riail agus beidh an ceart agat!
- (d) Tá Daidí an-ceannúil ar mo mhadra.
- (e) Chuaigh Mamaí ag siopadóireacht san ollmhargadh.
- (f) Tá pian im' intinn.
- (g) Tá an choirceog sin lán de mhil!
- (h) Bhí na luachra ag fás sa riasc.
- (i) Bhí praghas an-mhaith ar an seaicéad sa sladmhargadh.
- (j) Is maith liom nuair a dhéanaimid tíreolaíocht ar scoil.
- (k) Tarraing an coscán ar do rothar!
- (l) Cén cineál rince í sin?
- (m) “Cogar! Ar chuala tú na ráflaí?” arsa mo chara liom.
- (n) Is aobheann liom an loinneog san amhrán sin!
- (o) Tá an bhean rialta sin an-aosta!

an fheartainn

an riail

ollmhargadh

driseog

intinn

an choirceog

ceannúil

praghas

an loinneog

an coscán

cogar

tíreolaíocht

cineál

riasc

aosta

3. Cuir na litreacha seo san ord ceart chun focal a dhéanamh!

- (a) hscraga (A3) carghas (b) siiml (A2) milis
- (c) áantmca (A1) macánta (d) dsaaicé (A1) seaicéad
- (e) áocrtns (A1) troscán (f) hhaeltgc (A2) teaghlach
- (g) ótalig (A3) ialtóg (h) faano (A4) naofa

4. Faigh na focail seo sa chuardach focal.

saighead uirlis cineálta seaicéad cogadh milis meascán
 aontaigh eolaíocht aosta riamh eaglais meon fearthainn
 macalla roicéad coirceog triail tíreolaíocht intinn

v	s	a	í	e	o	l	a	í	o	c	h	t
c	a	o	s	a	t	l	á	e	n	i	c	í
o	i	s	h	g	i	a	t	n	o	a	m	r
i	g	t	m	a	l	l	a	c	a	m	i	e
r	h	a	e	i	n	t	i	n	n	h	l	o
c	e	h	o	l	i	a	i	r	t	m	i	l
e	a	d	n	e	r	u	ó	t	l	a	s	a
o	d	a	r	o	i	c	é	a	d	i	i	í
g	u	g	e	a	g	l	a	i	s	r	l	o
c	n	o	m	n	á	c	s	a	e	m	r	c
r	e	c	d	a	é	c	i	a	e	s	i	h
o	f	e	a	r	t	h	a	i	n	n	u	t

17

ag freastal
an freastalaí
ag eascairt
an gearrchaile
na leathanaigh

18

an leac
an leac oighir
na ceathanna
bróga reatha
dearfach

19

an aird
an t-aire
aireach
an stroighin
ag foghlaim

20

aan suipéar
an dainséar
an slipéar
an mainséar
an dinnéar

Focail Bhreise

1. Faigh an focal ceart as an liosta chun na bearnaí a líonadh.

- (a) Thosaigh na bachlóga ag eascairt.
- (b) Chabhraigh an freastalaí linn sa bhialann.
- (c) "Léigh an leac sin," arsa Seán.
- (d) "Bí aireach ar an mbóthar," a bhéic Daidí.
- (e) Ghortaigh mé mo ghlúin nuair a thit mé ar an stroighin.
- (f) "Tá a dinnéar ullamh," a ghlaigh Mamaí.

2. Faigh an focal ceart as an liosta a dhéanann comhchiall leo seo.

cailín	<u>an gearrchaile</u>
ag fás	<u>ag eascairt</u>
contúirt	<u>an dainséar</u>
bróg bhog	<u>an slipéar</u>
uisce reoite	<u>an leac oighir</u>

3. Scríobh na focail seo in ord aibítreach.

aireach aird suipéar stroighin leathanaigh leac mainséar
 aird aireach leac leathanaigh mainséar

 stroighin suipéar

4. Meitseáil na siollaí chun focail a dhéanamh.

(a) main	→ séar	_____ freastal
(b) air	→ laim	_____ foghlaim
(c) dain	→ tal	_____ mainséar
(d) fogh	→ each	_____ dainséar
(e) freas	→ séar	_____ aireach

5. Aimsigh an focal litrithe mí-cheart agus scríobh i gceart é.

(a) Bhí an rpiéusa sin blasta. _____ suipéar

(b) Thóg an coileán an rpléisa. _____ slipéar

(c) Bhí rméniasá sa séipéal um Nollaig. _____ máinséar

(d) Bí ferdcaha! Beidh gach rud go breá! _____ dearfach

(e) Tá Méabh ag lmigfhoa fraincíse ar scoil! _____ foghlaim

(f) Tá Eoghan ag stlepara ar an gcoláiste anois. _____ freastal

(g) Bhí an t-eria ag caint ar an nuacht ar an teilifís aréir. _____ an t-aire

(h) Beidh tanaehcan sa deisceart anocht! _____ ceathanna

Aonad 6

Focail le 'ea, ai, gh agus éar' istigh iontu.

6. Cuir ciorcal thart ar gach dara litir chun focail a dhéanamh. Scríobh iad.

fadirrgeblóevamciauíérlódóspTORiobihghpicnmdmivnunaéoaprésplóivpléiagr

- (a) aire (b) leac (c) aird
- (d) stroighin (e) dinnéar (f) slipéar

7. Bris na focail seo suas ina siollaí.

Mar Shampla: Dún (1) Cupán (2) Líomanáid (3)

- (a) leathanaigh
(b) dinnéar
(c) ceathanna
(d) freastalaí
(e) foghlaim
(f) gearchaile
(g) dainséar
(h) freastal

dhá shiollach	trí shiollach
din / néar	leath / an / aigh
freas / tal	ceath / an / na
dain / séar	freas / tal / aí
fogh / laim	gearr / chail / e

8. Cuir na focail seo san uimhir iolra.

Uatha	Iolra	Uatha	Iolra
(a) an slipéar	<u> na slipéir </u>	(b) an dinnéar	<u> na dinnéir </u>
(c) <u> an cith </u>	na ceathanna	(d) <u> an leathanach </u>	na leathanaigh
(e) an gearchaile	<u> na gearrchailí </u>	(f) an t-aire	<u> na h-airí </u>

Aonad 6

Focail le 'ea, ai, gh agus éar' istigh iontu.

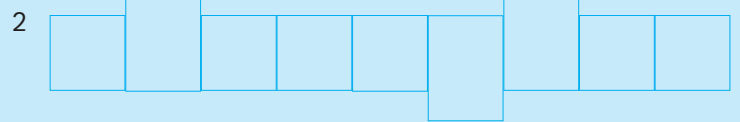
9. An féidir leat focal beag a fheiceáil ins na focail seo? Scríobh amach iad.

- (a) aird air (b) aireach air / aire / ach
- (b) dearfach dear / ach / ar (d) gearrchaile gearr / ar
- (e) ag eascair eas / air / as (f) bróga óg

10. Líon na boscaí leis na litreacha cearta.

aireach

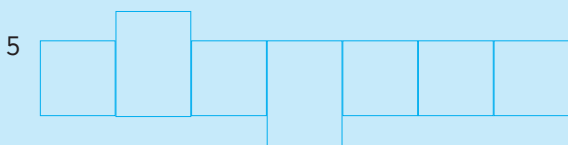
stroighin

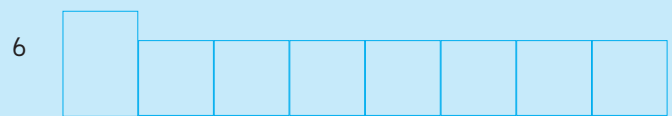
aire

leac

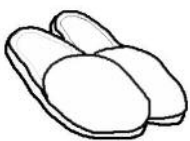

slipéar

dainséar

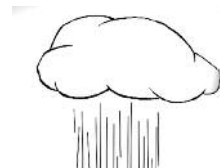
11. Scríobh an focal ceart faoin bpictiúr.

slipéar

bróga

ceathanna

dinnéar

Aonad 7

Focail le 'ai, ce, ao, ea agus eo' istigh iontu.

21

an **aisling**
 an **aighe**
 an t-**aingeal**
 an **ascaill**
 an t-**airgead**

22

an **ghaoth**
traochta
 ar meis**ce**
 an t-uis**ce**
 an imir**ce**

23

ag treabhadh
 ag teannadh
 ag seachadadh
 an dearcán
searc

24

beo
 go **deo**
deonach
 an **deontas**
 an **teocht**

Focail Bhreise

1. Faigh an focal ceart as an liosta a dhéanann comhchiall leo seo.

inchinn	aighe
brionglóid	aisling
tuirseach	traochta
ag druidim	ag teannadh
grá	searc

2. An ceann sa lár. Scríobh an focal lárnach as an mbosca focail. Féach ar an sampla.

ó cáid **paráid** obráid

na báid sráid ó cáid **paráid** obráid

- (a) an ghaoth **traochta** ar meisce
- (b) go deo **deonach** an deontas
- (c) an aighe **an t-aingeal** an ascaill
- (d) ag teannadh **ag seachadadh** an dearcán
- (e) ar meisce **an t-uisce** an imirce
- (f) an aisling **an aighe** an t-aingeal
- (g) an t-aingeal **an ascaill** an t-airgead
- (h) traochta **an meisce** an t-uisce

3. Scríobh na focail seo in ord aibítreach.

imirce searc deonach teocht traochta ascaill aigne
 aigne ascaill deonach imirce searc teocht traochta

4. Meaitseáil na siollaí chun focail a dhéanamh.

(a) dear tas
 (b) as ce
 (c) deon cán
 (d) uis ne
 (e) aig caill

dearcán

ascaill

deontas

uisce

aigne

5. Cad a dhéanann comh-fhuaim leo seo?

(a) oscail an ascaill

(b) torbán an dearcán

(c) coirce an imirce

(d) beocht an teocht

Aonad 7

Focail le 'ai, ce, ao, ea agus eo' istigh iontu.

6. Bris an cód.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
e	r	á	b	s	l	p	c	t	n	d	j	a	u	f	m	v	g	é	í	h	o	ó	i	ú

9 1 22 8 21 9

14 24 5 8 1

11 1 13 2 8 3 10

(a) teocht (b) uisce (c) dearcán

24 16 24 2 8 1

13 24 2 18 1 13 11

13 5 8 13 24 6 6

(d) imirce (e) airgead (f) ascaill

7. Bris na focail seo suas ina siollaí.

Mar Shampla: Dún (1) Cupán (2) Líomanáid (3)

- (a) deonach
- (b) ag teannadh
- (c) gaoth
- (d) aisling
- (e) teocht
- (f) searc
- (g) beo
- (h) dearcán

aon shiollach	dhá shiollach
gaoth	deon / ach
searc	teann / adh
beo	ais / ling
teocht	dearc / án

11. Scríobh an focal ceart faoin bpictiúr.

aingéal

airgead

traochla

teocht

8. Scríobh abairt leis na focail seo.

Mar Shampla: Níl **aon** airgead agam.
Tá **éan** sa chrann.

(a) searc _____

siorc _____

(b) beo _____

bó _____

(c) gaoth _____

gé _____

9. An féidir leat focal beag a fheiceáil ins na focail seo? Scríobh amach iad.

(a) traochta ocht (b) imirce im / imir

(b) teocht te / teo / ocht (d) gaoth oth

(e) airgead air (f) teannadh teann / ann

(g) deonach deo / nach / ach (h) ag seachadadh each / ach

10. Faigh an focal sa liosta a mhalartaíonn leo seo.

(a) marbh beo

(b) fuacht teocht

(c) fuath searc

(d) diabhal aingeal

25

an bagáiste
 an lacáiste
 an buntáiste
 an míbhuntáiste
 an pasáiste

26

an creideamh
 ag creidiúint
 an reilig
 an reiligiún
 an seisiún

27

an dúshlán
 an cromán
 an dubhán
 ceandána
 an bochtán

28

an bhileog
 an mhilseog
 an fhéith
 an fháinleog
 an spideog

Focail Bhreise

1. Faigh an focal ceart as an liosta a dhéanann comhchiall leo seo.

lascaine

lacáiste

málaí

bagáiste

píosa páipéir

an bhileog

halla

an pasáiste

2. Meitseáil na siollaí chun focail a dhéanamh.

(a) dú leog
 (b) creid ig
 (c) fáin seog
 (d) reil shlán
 (e) mil eamh

dúshlán

creideamh

fáinleog

reilig

milseog

3. Cad a dhéanann comh-fhuaim leo seo?

(a) cupán

bochtán / dubhán

(b) smaoinemh

creideamh

(c) bagún

seisiún

(d) cabáiste

pasáiste / buntáiste

4. Faigh na focail seo sa nathair.

srteoinlmicgedtulbshámnimáislnspelobggbdoechnrteámnbsrpbigdrephogmctrnohméámnn

(a) reilig

(b) dúbhán

(c) milseog

(d) bochtán

(e) spideog

(f) cromán

5. Faigh na focail seo sa chuardach focal.

an spideog an fháinleog an fhuinseog an mhilseog an bhileog an bochtán
 ceandána an dubhán an cromán an dúshlán an seisiún an reiligiún
 an creideamh an pasáiste an míbhuntáiste an buntáiste an lacáiste an bagáiste

a	n	f	h	u	i	n	s	e	o	g	g	s	é	m
v	b	i	o	l	a	n	á	d	n	n	a	e	c	a
e	r	u	i	g	o	e	s	l	i	h	m	n	a	n
g	n	a	n	b	o	c	h	t	á	n	e	r	d	b
o	á	t	h	i	l	n	á	m	o	r	c	n	a	a
e	h	r	e	a	n	ú	i	s	i	e	s	n	a	g
d	b	a	n	d	ú	s	h	l	á	n	u	i	l	á
i	u	f	g	u	g	o	e	l	i	h	b	n	a	i
p	d	a	n	f	h	á	i	n	l	e	o	g	m	s
s	n	p	n	ú	i	g	i	l	i	e	r	n	a	t
n	a	n	c	r	e	i	d	e	a	m	h	á	i	e
a	n	m	í	b	h	u	n	t	á	i	s	t	e	r
b	e	r	t	e	t	s	i	á	s	a	p	n	a	ó
a	n	b	u	n	t	á	i	s	t	e	n	t	i	a
c	f	e	r	e	t	s	i	á	c	a	l	n	a	n

6. Bris an cód.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
e	r	á	b	s	l	p	c	t	n	d	j	a	u	f	m	v	g	é	í	h	o	ó	i	ú

2 1 24 6 24 18 5 7 24 11 1 22 18 8 2 22 16 3 10

(a) reilig (b) spideog (c) cromán

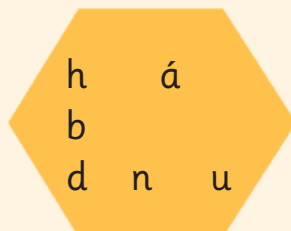
15 3 24 10 6 1 22 18 5 1 24 5 24 25 10 11 14 4 21 3 10

(d) fáinleog (e) seisiún (f) dubhán

9. Aimsigh na focail.

(a) bochtán

(b) dubhán

(c) lacáiste

(d) reiligiún

(e) seisiún

(f) pasáistí

8. Bris na focail seo suas ina siollaí.

Mar Shampla: Dún (1) Cupán (2) Líomanáid (3)

- (a) dúshlán
- (b) ceanndána
- (c) creideamh
- (d) lacáiste
- (e) reiligiún
- (f) milseog
- (g) reilig
- (h) buntáiste

dhá shiollach	trí shiollach
dú / shlán	ceann / dán / a
creid / eamh	la / cáis / te
mil / seog	reil / ig / iún
reil / ig	bun / táis / te

9. Cuir na focail seo san uimhir iolra.

Uatha	Iolra	Uatha	Iolra
(a) an fháinleog	<u>na fáinleoga</u>	(b) an cromán	<u>na cromáin</u>
(c) an buntáiste	<u>na buntáistí</u>	(d) an seisiún	<u>na seisiúin</u>
(e) an mhilseog	<u>na milseoga</u>	(f) an bochtán	<u>na bochtáin</u>
(g) an pasáiste	<u>na pasáistí</u>	(h) an reilig	<u>na reiligí</u>

10. An féidir leat focal beag a fheiceáil ins na focail seo? Scríobh amach iad.

(a) lacáiste	<u>cáis / áis / te</u>	(b) creideamh	<u>creid / amh</u>
(b) reilig	<u>lig</u>	(d) dubhán	<u>dubh / ubh</u>
(e) ceanndána	<u>ceann / dána / ann / na</u>	(f) bochtán	<u>bocht / ocht / tá</u>
(g) milseog	<u>mil</u>	(h) pasáiste	<u>pas / áis / te</u>

29

an radharc
 an adharc
 an t-abhac
 an seabhac
 an comhrac

30

an phutóg
 an phléascóg
 an scamhóg
 an mharóg
 an fheadóg

31

ullamh
 an nimh
 an talamh
 an uaimh
 ar fónamh

32

an chomharsa
 an chomhairle
 an chiumhais
 an chuimhne
 an comhlacht

Focail Bhreise

1. Faigh an focal ceart as an liosta chun na bearnaí a líonadh.

- (a) "Is breá liom _____ putóg _____ bhán le h-ispíní!
- (b) Las Daidí _____ an _____ mharóg _____ um Nollaig.
- (c) Seinnim _____ an _____ pheadóg _____ stáin ar scoil.
- (d) Nílím _____ ullamh _____ chun dul isteach sa mheánscoil fós.
- (e) Bhí Mamó breoite ach tá sí _____ ar _____ fónamh _____ arís, buíochas le Dia.
- (f) Tá _____ an _____ chomharsa _____ béal dorais ag aistriú go teach eile!

2. Faigh an focal ceart as an liosta a dhéanann comhchiall leo seo.

pluais	_____ an uaimh _____
imeall	_____ an chiumhais _____
réidh	_____ ullamh _____
troid	_____ an comhrac _____
moladh	_____ an chomhairle _____

3. Scríobh na focail seo in ord aibíteach.

abhac seabhac feadóg talamh cuimhne pléascóg scamhóg

abhac cuimhne feadóg pléascóg scamhóg seabhac talamh

4. Meitseáil na siollaí chun focail a dhéanamh.

(a) ull → amh

(b) tal → amh

(c) abh → ac

(d) fón → ne

(e) cuimh → amh

ullamh

talamh

abhac

fónamh

cuimhne

5. Cad a dhéanann comh-fhuaim leo seo?

(a) ialtóg _____ an scamhóg

(b) cruimh _____ an nimh

(b) amharc _____ an seabhac

(d) spideog _____ an phléascóg

6. Bris an cód.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
e	r	á	b	s	l	p	c	t	n	d	j	a	u	f	m	v	g	é	í	h	o	ó	i	ú

15 23 10 13 16 21

14 13 24 16 21

8 14 24 16 21 10 1

(a) fonámh (b) uaimh (c) cuimhne

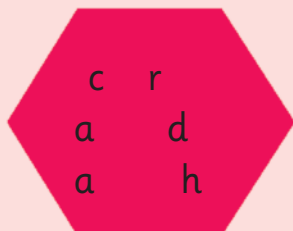
9 13 6 13 16 21

13 11 21 13 2 8

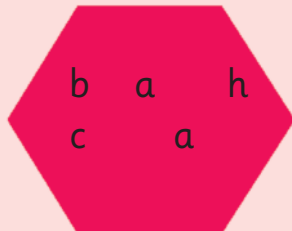
8 22 16 21 2 13 8

(d) talamh (e) adharc (f) comhrac

7. Aimsigh na focail.

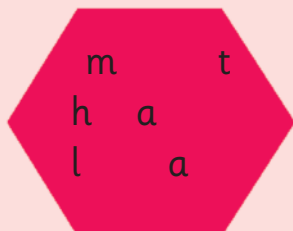
(a) adharc

(b) abhac

(c) cuimhne

(d) talamh

(e) scamhóg

(f) nimh

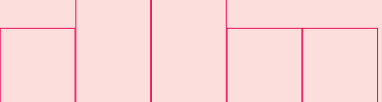
8. An féidir leat focal beag a fheiceáil ins na focail seo? Scríobh amach iad.

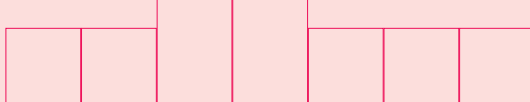
- (a) comhlacht comh / ach / acht (b) feadóg óg / dó
 (b) comharsa comh / arsa / ar / sa (d) comhairle mhair / comh / air / le
 (e) fónamh fón / amh / an (f) maróg mar / óg / ar
 (e) pléascóg plé / as / léas / pléasc (f) putóg tóg / óg

9. Líon na boscaí leis na litreacha cearta.

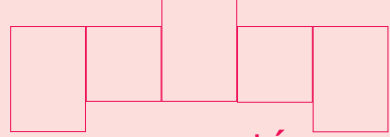
1
 scamhóg

2
 nimh

3
 abhac

4
 comhrac

5
 feadóg

6
 putóg

9. Líon na boscaí leis na litreacha cearta.

ócáid paráid obráid

na báid

sráid

ócáid

paráid

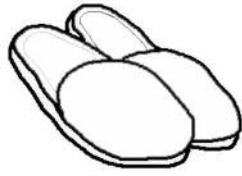
obráid

- (a) an abhac _____ an comhrac
 (b) ullamh _____ an talamh
 (c) an chiumhais _____ an comhlacht
 (d) an nimh _____ an uaimh
 (e) an adharc _____ an seabhac
 (f) an phutóg _____ an scamhóg

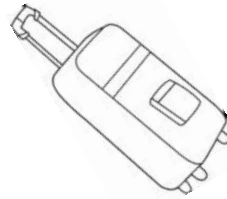
1. Scríobh an focal ceart faoin bpictiúr.

bróga

slipéar

bagáiste

uaimh

2. Faigh an focal ceart chun na bearnaí a líonadh.

- (a) Tá sé ag teannadh lena dó a chlog anois.
- (b) Glac an chomhairle ó d'athair!
- (c) Fuair mo dheartháir deontas nuair a bhí sé ag dul go dtí an ollscoil.
- (d) D'éitil an seabhadh go h-ard sa spéir.
- (e) Bhí Ciara ag scátáil ar an leac oighir.
- (f) Bíonn mo chara ag obair go deonach leis na bochtáin.
- (g) D'ith na francaigh an nimh agus ní fhacamar riamh arís iad!
- (h) Thit an t-airgead amach as mo phóca!
- (i) Thit an dearcán ar Chearc an Phrompa!
- (j) D'ith mé an mhilseog tar éis an dinnéir.
- (k) Sheinn Breandán an fheadóg mhór ag an mbainis.
- (l) Thug an freastalaí an biachlár dúinn.
- (m) Bhris an crúiscín nuair a leag Páidí é ar an talamh.
- (n) D'iarr an múinteoir orm an bhileog a thabhairt don rúnaí.
- (o) Bhí an ghaoth ag séideadh go láidir sa stoirm aréir.

an chomhairle an leac oighir an mhilseog an nimh ag teannadh
 an dearcán deontas an fheadóg an seabhadh an bhileog
 deonach an talamh an freastalaí an ghaoth an t-airgead

3. Cuir na litreacha seo san ord ceart chun focal a dhéanamh!

- (a) gshaómc (A9) scamhóg (b) crsae (A7) searc
- (c) frhcdaea (A6) dearfach (d) átlcasie (A8) lacáiste
- (e) acahb (A9) abhac (f) grillei (A8) reilig
- (g) lcasial (A7) ascaill (h) cael (A6) leac

4. Faigh na focail seo sa chuardach focal.

ceanndána stroighin seabhac talamh comharsa
 maróg ag freastal seisiún uaimh
 radharc ullamh ciumhais teocht aisling

c	o	m	h	a	r	s	a	f	r	u	i
d	e	a	n	t	ó	t	e	o	c	h	t
i	s	r	a	d	h	a	r	c	é	m	r
d	i	ó	g	f	s	r	e	u	i	a	n
c	a	g	f	r	e	a	s	t	a	l	i
a	h	d	f	é	i	s	d	n	b	l	h
h	m	o	p	u	s	r	ó	m	l	u	g
b	u	r	t	a	i	s	l	i	n	g	i
a	i	d	e	n	ú	l	o	i	u	r	o
e	c	r	h	i	n	c	d	m	i	p	r
s	á	u	a	i	m	h	m	a	l	a	t
c	e	a	n	n	d	á	n	a	e	r	s

33

meirbh
seilbh
ag breith
an breitheamh
an breithiúnas

34

feiliúnach
an bithiúnach
an fealsúnach
poncúlach
an ghallúnach

35

sodar
an tobar
borb
an torbán
an mhonarcha

36

lúb
ag cúbláil
ag babhláil
ag sciáil
ag surfáil

Focail Bhreise

1. Faigh an focal ceart as an liosta chun na bearnaí a líonadh.

- (a) “Tá **seilbh** agam ar an sean-cheamara atá againn sa bhaile.”
- (b) An bhfuil an gúna sin **feiliúnach** don bhainis?
- (c) “Ná bí cairdiúil leis an m**bithiúnach** sin,” a bhagair an garda.
- (d) Is duine **poncúlach** é mo Dhaideo!
- (e) Labhair an bhean chrosta go **borb** liom.
- (f) Bíonn mo dheartháir **ag cúbláil** nuair a bhímid ag imirt cártaí!

2. Faigh an focal ceart as an liosta a dhéanann comhchiall leo seo.

in am _____ **poncúlach**

rógaire _____ **bithiúnach**

oiriúnach _____ **feiliúnach**

cinneadh _____ **an breithiúnas**

aimsir the _____ **meirbh**

3. Meaitseáil na siollaí chun focail a dhéanamh.

(a) tob	án	<u>tobar</u>
(b) breith	áil	<u>breitheamh</u>
(c) torb	bh	<u>torbán</u>
(d) surf	ar	<u>surfáil</u>
(e) seil	eamh	<u>seilbh</u>

4. Aimsigh an focal litrithe mí-cheart agus scríobh i gceart é.

- (a) Bhí an t**br**iaehmeh ag obair sa chúirt. breitheamh
- (b) Níl an clár teilifíse sin cfúiahelni duit! feiliúnach
- (c) Chonaic Tomás ntárbo beag sa loch! torbán
- (d) Is breá liom dul ga bbhálial. ag babhláil
- (e) búL an tsreang sin as an slí! Láb

5. Cuir ciorcal thart ar gach dara litir chun focail a dhéanamh. Scríobh iad.

rsieoiblgbuhibpotr**lb**fliúnbutuonbeadrpseogdéahrfmrefjtrobáh

- (a) seilbh (b) borb (c) lúb
- (d) tobar (e) sodar (f) meirbh

6. Cad a dhéanann comh-fhuaim leo seo?

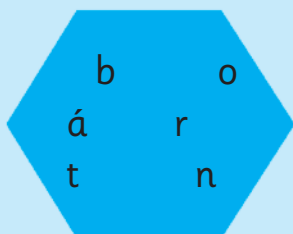
(a) ciúb _____ lúb

(b) rubar _____ sodar / tobar

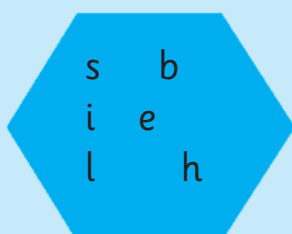
(c) ceadúnas _____ breithiúnas

(d) ag cniotáil _____ ag sciáil

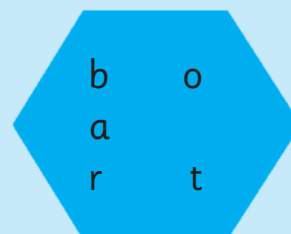
7. Aimsigh na focail.

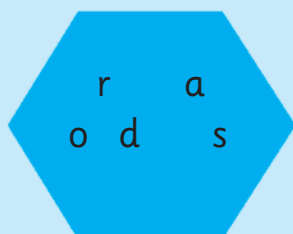
(a) _____ torbán

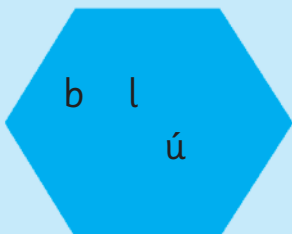
(b) _____ seilbh

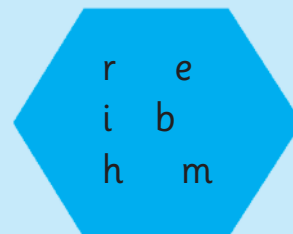
(c) _____ tobar

(d) _____ sodar

(e) _____ lúb

(f) _____ meirbh

8. Bris na focail seo suas ina siollaí.

Mar Shampla: Dún (1) Cupán (2) Líomanáid (3)

- (a) torbán
- (b) monarcha
- (c) gallúnach
- (d) tobar
- (e) sciáil
- (f) fealsúnach
- (g) bithiúnach
- (h) cúbláil

dhá shiollach	trí shiollach
torb / án	mon / ar / cha
tob / ar	feal / sún / ach
cúb / láil	bith / iún / ach
sci / áil	gall / ún / ach

9. Líon na bearnaí sa ghreille thíos.

fealsúnach	níos fealsúnaí	is fealsúnaí
poncúlach	níos poncúlaí	is poncúlaí
feiliúnach	níos feiliúnaí	is feiliúnaí

8. Scríobh an focal ceart faoin bpictiúr.

ag sciáil

ag surfáil

ag babhláil

Aonad 12

Focail le 'mh, th, ua, uai agus óid' istigh iontu.

37

an t-amhrán
an amhras
ag tomhas
an domhan
an chumhacht

38

an ithir
an fothram
dóthain
brothallach
an bothán

39

an bhuatais
buartha
ag bualadh
an bhuairt
an buaircín

40

an réabhlóid
an trioblóid
an bhrionglóid
an agóid
an tragóid

Focail Bhreise

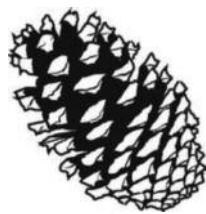
1. Meitseáil na siollaí chun focail a dhéanamh.

(a) amh	ram	<u>amhrán</u>
(b) both	ir	<u>bothán</u>
(c) foth	ais	<u>fothram</u>
(d) ith	án	<u>ithir</u>
(e) buat	rán	<u>buatais</u>

2. Faigh an focal ceart as an liosta a dhéanann comhchiall leo seo.

torann	<u>an fothram</u>
aisling	<u>an bhrionglóid</u>
imníoch	<u>buartha</u>
cré	<u>ar ithir</u>
dabht	<u>an amhras</u>
cruinn	<u>dótháin</u>
meirbh	<u>brothallach</u>

3. Scríobh an focal ceart faoin bpictiúr.

an buaircín

ag tomhas

an t-amhrán

Aonad 12 Focail le 'mh, th, ua, uai agus óid' istigh iontu.

4. Scríobh na focail seo in ord aibítreach.

buairt brothallach amhrán trioblóid agóid domhan amhras
agóid amhrán amhras brothallach buairt
domhan trioblóid

5. Cuir ciorcal thart ar gach dara litir chun focail a dhéanamh. Scríobh iad.

sb gottsh cá mnsirtkheidrmbpuealiermtvaígpórihdgfromtphvrpasmrapmlheriaos

(a) bothán (b) ithir (c) buairt
(d) agóid (e) fothram (f) amhras

6. Cad a dhéanann comh-fhuaim leo seo?

(a) sicín an buaircín
(b) donn an domhan
(c) siúlóid an trioblóid
(d) cantalach brothallach

7. Bris an cód.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
e	r	á	b	s	l	p	c	t	n	d	j	a	u	f	m	v	g	é	í	h	o	ó	i	ú

24 9 21 24 2

13 18 23 24 11

11 23 9 21 13 24 10

(a) ithir (b) agóid (c) dóthain

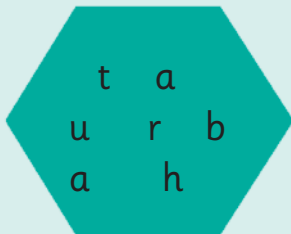
4 14 13 9 13 24 5

4 14 13 24 2 8 20 10

11 22 16 21 13 10

(d) buatais (e) buaircín (f) domhan

7. Aimsigh na focail.

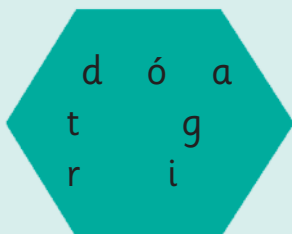
(a) buartha

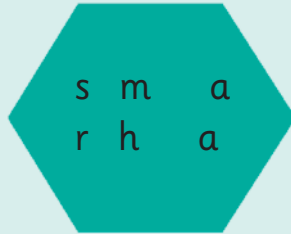
(b) tomhas

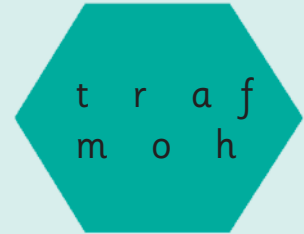
(c) bríonglóid

(d) tragóid

(e) amhras

(f) fothram

9. Scríobh abairt leis na focail seo.

Mar Shampla: Níl **aon** airgead agam.

Tá **éan** sa chrann.

(a) arán _____

amhrán _____

(b) donn _____

domhan _____

(c) an ithir _____

ag ithe _____

10. An féidir leat focal beag a fheiceáil ins na focail seo? Scríobh amach iad.

(a) amhras amh / am (b) domhan dom / an

(b) ithir ith (d) brothallach thall / ach / halla

(e) buaircín air / bua (f) dóthain dó / in

41

an chailleach
 an craiceann
 an cairdeagan
 deacair
 daichead

42

an t-iarrthóir
 ag iarraidh
 ar iarraidh
 fiafraigh
 an diallait

43

ag tagairt
 ag bagairt
 ag eascairt
 ag imirt
 ag freagairt

44

an marc
 an siorc
 amharc
 an chearc
 an torc

Focail Bhreise

1. Faigh an focal ceart as an liosta chun na bearnaí a líonadh.

- (a) “Bhí an t-iarrthóir ró-dhéanach ag cur isteach ar an bpost.
- (b) San earrach tosaíonn na bachlóga ag eascairt.
- (c) D’eitil an chailleach ar a scuab os cionn an tí!
- (d) Bhí mé ag iarraidh ar Mhamaí dul go dtí an dioscó.
- (e) Ba mhaith liom bheith ag imirt do mo chontae nuair atáim níos sine.
- (f) Chuir an marcach an diallait ar an gcapall.

2. Faigh an focal ceart as an liosta a dhéanann comhchiall leo seo.

ag lorg

ag iarraidh

ag fás

ag eascairt

ceistigh

fiafraigh

féach

amharc

ceathaireacha

daichead

3. Scríobh na focail seo in ord aibítreach.

fiafraigh marc siorc iarrthóir deacair torc diallait

deacair diallait fiafraigh iarrthóir marc siorc torc

4. Meitseáil na siollaí chun focail a dhéanamh.

(a) amh raigh

(b) diall eann

(c) fiaf ait

(d) craic airt

(e) bag arc

amharc

diallait

fiafraigh

craiceann

bagairt

5. Aimsigh an focal litrithe mí-cheart agus scríobh i gceart é.

Mar Shampla: Níl **on** airgead agam. Tá **éan** sa chrann.

(a) siorc _____

searc _____

(b) daichead _____

dathanna _____

(c) cailleach _____

coileach _____

6. An féidir leat focal beag a fheiceáil ins na focail seo? Scríobh amach iad.

(a) ar iarraidh	<u> iarr / ar </u>	(b) ag eascairt	<u> eas / air </u>
(b) ag imirt	<u> im / imir </u>	(d) amhrac	<u> amh / am </u>
(e) deacair	<u> air / dea </u>	(f) craiceann	<u> craic / raic / ceann
ann / aice </u>
(g) cailleach	<u> caill / aill / each
ach / leac </u>	(h) marc	<u> mar </u>

7. Scríobh amach na h-abairtí seo.

(a) na deacair Tá sin sumáí

 Tá na sumáí sin deacair .

(b) craiceann ar urlár bhanana an Thit an

 Thit craiceann an bhanana ar an urlár !

(c) “gclár bán an ar Amharc!” arsa múinteoir an

 “Amharc ar an gclár bán!” arsa an múinteoir .

8. Cuir ciorcal thart ar gach dara litir chun focail a dhéanamh. Scríobh iad.

fsoirodrhcnmeagrhcotponrmcoclemacricrdpemancialitrpaimfjnacrbc

(a) <u> siorc </u>	(b) <u> marc </u>	(c) <u> torc </u>
(d) <u> cearc </u>	(e) <u> deacair </u>	(f) <u> amharc </u>

9. An ceann sa lár. Scríobh an focal lárnach as an mbosca focail. Féach ar an sampla.

ó cáid paráid obráid

na báid sráid ó cáid paráid obráid

- (a) an marc _____ an siorc _____ amharc
- (b) ag eascirt _____ ag imirt _____ ag freagairt
- (c) an t-iarrthóir _____ ag iarraidh _____ ar iarraidh
- (d) an craiceann _____ an cairdeagan _____ deacair
- (e) ar iarraidh _____ fiafraigh _____ an diallait
- (f) an siorc _____ amharc _____ an chearc
- (g) ag tagairt _____ ag bagairt _____ ag eascirt
- (h) an cairdeagan _____ deacair _____ daichead

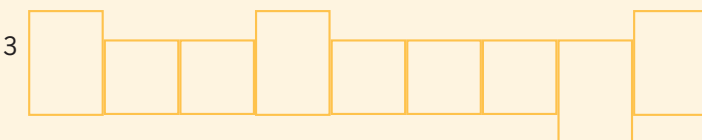
10. Líon na boscaí leis na litreacha cearta.

ag imirt

daichead

fiafraigh

marc

siorc

amharc

45

an phearsantacht
an dealbh
an dealramh
searbh
dearbhaigh

46

an fheithid
an aithne
áirithe
ag aithint
an leathscéal

47

an bairille
an greille
ag tuilleamh
an duilleog
an dallóg

48

i bhfeidhm
an feidhmeannach
ag feidhmiú
an aidhm
an snaidhm

Focail Bhreise

1. Aimsigh an focal litrithe mí-cheart agus scríobh i gceart é.

(a) Tá an lebiarli sin lán d'éisc. bairille

(b) Fuair Pól jab nua agus tá sé ag miteulahl a lán airgid anois.
tuilleamh

(c) Tharraing mé an gódlal mar bhí an ghrian ag cur isteach orm!
dallóg

(d) "bigaDrehha an scéal sin dom," arsa an múinteoir
Dearbhaigh

(e) Chuir an múinteoir an feachtas nua i hmfihdeb bhfeidhm

(f) Chuir sí hnsiamd ar a h-iallacha. snaidhm

2. Meitseáil na siollaí chun focail a dhéanamh.

(a) feith scéal
(b) deal óg
(c) duill ramh
(d) dall eog
(e) leath id

feithid

dealramh

duilleog

dallóg

leathscéal

3. Scríobh na focail seo in ord aibíteach.

áirithe leathscéal bairille dallóg snaidhm aidhm feithid
aidhm áirithe bairille dallóg feithid leathscéal snaidhm

4. Cuir ciorcal thart ar gach dara litir chun focail a dhéanamh. Scríobh iad.

califdnhfmogtrielialdlbefdoapbloóhgtaointlhénfeidrepanlhb dhmspegahrnbg

(a) aidhm

(b) greille

(c) dallóg

(d) aithne

(e) dealbh

(f) searbh

7. Cad a dhéanann comh-fhuaim leo seo?

(a) cuileog duilleog (b) greim snaidhm

(c) leithead feithid (d) ag smaoineamh ag tuilleamh

6. Faigh na focail seo sa chuardach focal.

snaidhm aidhm ag feidhmiú feidhmeannach i bhfeidhm
 dallóg duilleog ag tuilleamh greille bairille
 leathscéal aithint áirithe aithne feithid
 dearbhaigh searbh dealramh dealbh pearsantacht

s	h	c	a	n	n	a	e	m	h	d	i	e	f
e	m	i	i	ó	h	g	r	e	i	l	l	e	h
a	a	b	t	e	u	d	u	i	l	l	e	o	g
r	e	h	h	r	h	m	a	r	l	a	e	d	i
b	l	f	n	e	r	t	n	i	h	t	i	a	a
h	l	e	e	f	e	i	t	h	i	d	ó	l	h
h	i	i	l	e	a	t	h	s	c	é	a	l	b
b	u	d	á	i	r	i	t	h	e	m	l	ó	r
l	t	h	e	ú	i	m	h	d	i	e	f	g	a
a	g	m	b	a	i	r	i	l	l	e	g	h	e
e	a	s	n	a	i	d	h	m	h	d	i	a	d
d	ú	t	h	c	a	t	n	a	s	r	a	e	p

7. Bris an cód.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
e	r	á	b	s	l	p	c	t	n	d	j	a	u	f	m	v	g	é	í	h	o	ó	i	ú

5 10 13 24 11 21 16 11 1 13 6 4 21 15 1 24 9 21 24 11

(a) snaidhm (b) dealbh (c) feithid

11 14 24 6 6 1 22 18 13 24 9 21 10 1 11 1 13 6 2 13 16 21

(d) duilleog (e) aithne (f) dealramh

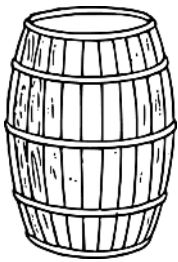
8. Bris na focail seo suas ina siollaí.

Mar Shampla: Dún (1) Cupán (2) Líomanáid (3)

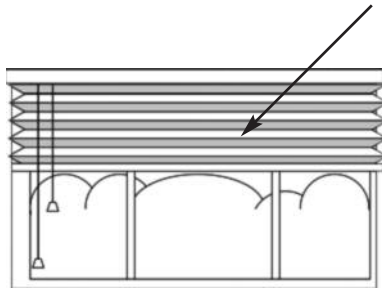
- (a) áirithe
- (b) bairille
- (c) dearbhaigh
- (d) feithid
- (e) pearsantacht
- (f) feidhmeannach
- (g) dallóg
- (h) leathscéal

dhá shiollach	trí shiollach
feith / id	áir / i / the
dearbh / aigh	bair / ill / e
dall / óg	pear / san / tacht
leath / scéal	feidhm / eann / ach

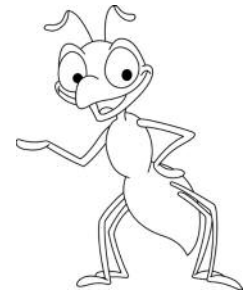
9. Scríobh an focal ceart faoin bpictiúr.

bairille

dallóg

feithid

10. Líon na boscaí leis na litreacha cearta.

1

□	□	□	□	□	□
---	---	---	---	---	---

aithne

2

□	□	□	□	□	□
---	---	---	---	---	---

dallóg

3

□	□	□	□	□	□
---	---	---	---	---	---

snaidhm

4

□	□	□	□	□	□
---	---	---	---	---	---

dealbh

5

□	□	□	□	□	□
---	---	---	---	---	---

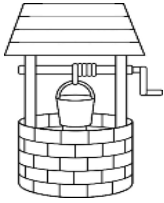
searbh

6

□	□	□	□	□	□
---	---	---	---	---	---

aidhm

1. Scríobh an focal ceart faoin bpictiúr.

tobar

buatais

siorc

duilleog

2. Faigh an focal ceart chun na bearnaí a líonadh.

- (a) Tá gach dealramh ar an scéal go mbeidh an tógáil críochnaithe go luath!
- (b) Chuir Daideo cairdeagan air.
- (c) Is feithid í an seangán.
- (d) Bhí bairille ag an bhfoghláí mara.
- (e) “Can an t-amhrán sin arís dom,” arsa Mamó.
- (f) Ní raibh mé ag snámh le siorc riamh!
- (g) Lá brothallach a bhí ann.
- (h) Fiagraigh de Mhamáí cá bhfuil mo mhála scoile imithe.
- (i) Labhair an fear sin go borb liom.
- (j) Ba bhreá liom dul ag sciáil ar na sléibhte.
- (k) Tá pearsantacht iontach ag mo dheartháir.
- (l) Fuair siad bás sa ghorta mar ní raibh dóthain bia acu.
- (m) Ní fhaca mé torc riamh!
- (n) Tá an mhonarcha sin ag dúnadh i gceann cúpla lá.
- (o) Níór mhaith liom réabhlóid a thosú.

réabhlóid	brothallach	ag sciáil	borb	feithid
siorc	torc	fiafraigh	cairdeagan	an t-amhrán
dóthain	an mhonarcha	pearsantacht	bairille	dealramh

3. Cuir na litreacha seo san ord ceart chun focal a dhéanamh!

- (a) tabaurh (A12) buartha (b) carmha (A13) amharc
- (c) hfinúelcai (A11) feiliúnach (d) dlebah (A14) dealbh
- (e) smiahdn (A14) snaidhm (f) úhpclanoc (A11) poncúlach
- (g) rcaieda (A13) deacair (h) ntbáoh (A12) bothán

4. An ceann sa lár. Scríobh an focal lárnach as an mbosca focail.
Féach ar an sampla.

ócáid paráid obráid

na báid sráid ócáid paráid obráid

- (a) marc an siorc amharc (A13)
- (b) an bhuatais buarta ag bualadh (A12)
- (c) feiliúnach an bithiúnach an fealsúnach (A11)
- (d) ar iarraidh fiafraigh an diallait (A13)
- (e) ag babhláil ag sciáil ag surfáil (A11)
- (f) an amhras ag tomhas an domhan (A12)

49

oir

oiriúnach
an cheolchoirm
an fhoirm
an stoirm

50

ag smaoiniamh
smaoinigh
an maoiniú
an maoirseoir
an chomaoin

51

mantach
leadránach
cráifeach
an fásach
an portach

52

an mionlach
an tionchar
an cion
an tSionainn
tionlacan

Focail Bhreise

1. Faigh an focal ceart as an liosta chun na bearnaí a líonadh.

(a) Bhí an maoirseoir ag coimeád súil ar gach rud!

(b) “Ar lion tú an fhoirm sin fós?” arsa Daidí le Mamaí.

(c) Smaoinigh ar na daoine bochta, go h-áirithe um Nollaig.

(d) “Níl an sciorta sin oiriúnach duit,” a deir Daidí.

(e) Bhíodh Daideo ag baint móna sa phortach fadó.

(f) Bhí an scannán sin leadránach!

2. Faigh an focal ceart as an liosta a dhéanann comhchiall leo seo.

naofa cráifeach

riasc portach

grá an cion

airgeadas an maoiniú

feiliúnach oiriúnach

3. Scríobh na focail seo in ord aibítreach.

oiriúnach comaoin portach maoirseoir mantach cráifeach cion
 cion comaoin cráifeach mantach maoirseoir
 oiriúnach portach

4. Meitseáil na siollaí chun focail a dhéanamh.

(a) com	→	ach	_____
(b) fás	→	igh	_____
(c) maoin	→	choirm	_____
(d) smaoin	→	iú	_____
(e) ceol	→	aoin	_____

comaoin
fásach
maoiniú
smaoinigh
ceolchoirm

5. Aimsigh an focal litrithe mí-cheart agus scríobh i gceart é.

- (a) Is fear hriáfceac é an sagart. _____ cráifeach
- (b) Fuair mé únimioa chun dul go dtí an Ghaeltacht! _____ maoiniú
- (c) Níl an uirlis sin crioúinha don jab sin in aon chor! _____ oiriúnach
- (d) Tá mo Dhaideo camnath! _____ mantach
- (e) Uaireanta bíonn cúrsaí scoile heráncdlaa! _____ leadránach
- (f) Tá coin ag Mamó ar mhadraí! _____ cion
- (g) Is í an nnnSiaoti an abhainn is faide sa tír. _____ an tSionainn
- (h) Tá an apochtr lán de mhóin. _____ portach

6. Úsáid focail as an liosta chun a mhalairt de na focail seo thíos a aimsiú.

(a) tromlach	_____ mionlach
(b) mí-oiriúnach	_____ oiriúnach
(c) suimiúil	_____ leadránach
(d) an fuath	_____ an cion
(e) ósais	_____ an fásach

7. Cuir ciorcal thart ar gach dara litir chun focail a dhéanamh. Scríobh iad.

sopitrlcfiroendfeácsuancmhomeaindthabcdhuprotrmtoabcfhifporidrh.m

(a) _____ oir	(b) _____ cion	(c) _____ fásach
(d) _____ mantach	(e) _____ portach	(f) _____ foirm

8. Cad a dhéanann comh-fhuaim leo seo?

(a) uafásach	_____ fásach
(b) ionchur	_____ tionchar
(c) bainisteoir	_____ maoirseoir
(d) Céadaoin	_____ comaoin

9. Bris an cód.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
e	r	á	b	s	l	p	c	t	n	d	j	a	u	f	m	v	g	é	í	h	o	ó	i	ú

5 9 22 24 2 16

8 24 22 10

15 3 5 13 8 21

(a) stoirm (b) cion (c) fásach

16 24 22 10 6 13 8 21

7 22 2 9 13 8 21

15 22 24 2 16

(d) mionlach (e) portach (f) foirm

10. Líon na bearnaí sa ghreille thíos.

oiriúnach	Níos <u>oiriúnaí</u>	Is <u>oiriúnaí</u>
<u>leadránach</u>	Níos leadránaí	Is <u>leadránaí</u>
<u>cráifeach</u>	<u>níos cráifí</u>	Is cráifí

11. Cuir na focail seo san uimhir iolra.

Uatha

Iolra

Uatha

Iolra

(a) an portach na portaigh (b) an fásach na fásaigh(c) an cheolchoirm na ceolchoirmeacha (d) an stoirm na stoirmeacha(e) an fhoirm na foirmeacha (f) an mionlach na mionlaigh

53

an t-**oide**
an **goile**
goirt
toirt
doirt

54

an **cléireach**
gealgháireach
lúcháireach
flúirseach
flaithiúlach

55

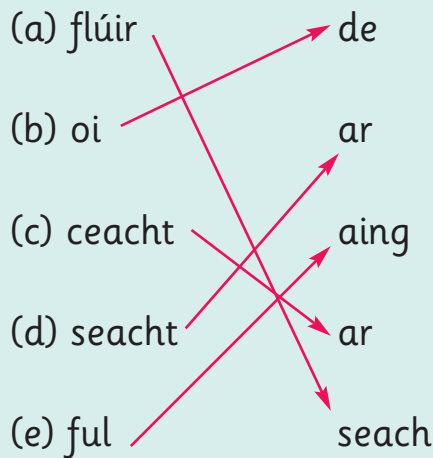
an t-**acht**
an **smacht**
an **bleachtaire**
an **ceachtar**
seachtar

56

fuadaigh
an **fuadar**
an **fhuaim**
fulaing
an **fuath**

Focail Bhreise

1. Meitseáil na siollaí chun focail a dhéanamh.

oide

flúirseach

ceachtar

seachtar

fulaing

2. Aimsigh an focal litrithe mí-cheart agus scríobh i gceart é.

(a) "Ná gifauhda mo bhábóg," a bhéic mé ar mo dheartháir.

fuadaigh

(b) Níl aon tshamc agam ar mo mhadra!

smacht

(c) Ní raibh treccaha acu in ann é a dhéanamh!

ceachtar

(d) Tá rsaeathc i mo chlann.

seachtar

(e) Bhí an belreiaathc ag obair ar an gcás sa stáisiún.

bleachttaire

(f) Tá rfauda fúm inniu!

fuadar

(g) Ní maith liom an hmfaiu sin ón raidió!

fhuaim

(h) Bhí an rélaehcci ag siúl isteach sa séipéal.

cléireach

3. Lón na bearnaí sa ghreille thíos

gealgháireach	Níos gealgháirí	Is gealgháirí
leadránach	Níos leadránaí	Is leadranaí
flúirseach	Níos flúirsí	Is flúirsí
flaithiúlach	Níos flaithiúlaí	Is flaithiúlaí

4. Scríobh na focail seo in ord aibítreach.

acht ceachtar fuaim goile seachtar fuath smacht
 acht ceachtar fuaim fuath goile seachtar smacht

5. Cuir ciorcal thart ar gach dara litir chun focail a dhéanamh. Scríobh iad.

madcnhrtdfourantghegporillremdeorigrntufruaealdiamrstporidrmt

(a) acht

(b) fuath

(c) goile

(d) doirt

(e) fuadar

(f) toirt

6. Úsáid focail as an liosta chun a mhalairt de na focail seo thíos a aimsiú.

(a) grá

 an fuath

(b) gruamach

 gealgháireach

(c) gann

 flúirseach

(d) santach

 flaithiúlach

(e) mall

 an fuadar

7. Cad a dhéanann comh-fhuaim leo seo?

- (a) stuaim _____ **an fhuaim**
- (b) luath _____ **an fuath**
- (c) seacht _____ **an smacht**
- (d) náireach _____ **lúcháireach**

8. Bris na focail seo suas ina siollaí.

Mar Shampla: Dún (1) Cupán (2) Líomanáid (3)

- (a) flaithiúlach
 (b) fuadar
 (c) bleachtair
 (d) gealgháireach
 (e) fulaing
 (f) lúcháireach
 (g) goile
 (h) cléireach

dhá shiollach	trí shiollach
fuad / ar	flaith / iúl / ach
ful / aing	bleach / tair / e
goil / e	geal / gháir / each
cléir / each	lú / cháir / each

9. Cé mé féin?

- (a) Is duine cráifeach mé. an cléireach
- (b) Oibrím i Stáisiún na nGardaí an bleachtair
- (c) Bím ar scoil gach lá. an t-oid

10. An féidir leat focal beag a fheiceáil ins na focail seo? Scríobh amach iad.

- (a) bleachtair each / ach / air
aire / acht / leac
- (b) fuadar ar / dar
- (c) fuaim uaim / im
- (d) cléireach cléir / léir / each
léi / ach / Éire
- (e) toirt oir
- (f) gealgháireach geal / each / ach
- (g) ceachtar ceacht / each / ach
tar / ar / acht
- (h) seachtar seacht / each / ach
act / ar / tar / sea

11. Cuir na focail seo san uimhir iolra.

Uatha	Iolra	Uatha	Iolra
(a) an cléireach	<u>na cléirigh</u>	(b) an bleachtair	<u>na bleachtairí</u>
(c) an fhuaim	<u>na fuaimeanna</u>	(d) an t-oid	<u>na h-oidí</u>

57

loit

toil

an toitín

goill

cois

58

an tromlach

an smólach

an teaghlach

salach

dícheallach

59

An t-ionadh

an t-iontas

ionraic

an t-ionad

an iomarca

60

an táilliúir

maidí ráimhe

cáiliúil

an áirse

an táirge

Focail Bhreise

1. Faigh an focal ceart as an liosta chun na bearnaí a líonadh.

(a) “Ná loit an obair atá déanta agam!” a bhagair Daidí.

(b) “Sin toil Dé !” arsa Daidí nuair a fuair mo mhadra bás.

(c) “Tá tromlach na ndaoine ina gcónaí sa chathair.

(d) Bím ag obair go dian dícheallach ar scoil.

(e) Tá an iomarca daoine istigh sa halla.

(f) Rinne an smólach nead sa chrann.

2. An ceann sa lár. Scríobh an focal lárnach as an mbosca focail.
Féach ar an sampla.

ó cáid paráid obráid

na báid sráid ó cáid paráid obráid

(a) loit toil toitín

(b) an t-iontas ionraic an t-ionad

(c) an tromlach an smólach an teaghlach

(d) an t-ionadh an t-iontas ionraic

(e) an táilliúir maidí ráimhe cáiliúil

(f) cáiliúil an áirse an táirge

(g) an smólach an teaghlach salach

(h) ionraic an t-ionad an iomarca

3. Scríobh na focail seo in ord aibítreach.

toitín ionadh iomarca táirge loit goill teaghlach
 goill iomarsca ionadh loit táirge teaghlach toitín

4. Meitseáil na siollaí chun focail a dhéanamh.

(a) sal	→	iúil	_____
(b) ion	→	ach	_____
(c) cáil	→	raic	_____
(d) smól	→	arca	_____
(e) iom	→	ach	_____

salach
 ionraic
 cáiliúil
 smólach
 iomarca

5. Aimsigh an focal litrithe mí-cheart agus scríobh i gceart é.

- (a) Shuigh mé síos isoc tine. _____ **cois**
- (b) Bhí an dioscó ar siúl san dinao. _____ **ionad**
- (c) Is duine liáúlici é an pápa! _____ **cáiliúil**
- (d) “Ná caith ntíot riamh,” a mhol an dochtúir. _____ **toitín**
- (e) Bhí hidnao ar Mhamaí nuair a bhuaigh sí an lató sa chlub! _____ **ionadh**
- (f) Dheisigh an áliiitlúr an cóta. _____ **táilliúir**
- (g) Tá éaris dheas sa séipéal. _____ **áirse**

6. Cuir ciorcal thart ar gach dara litir chun focail a dhéanamh. Scríobh iad

rtropiulngporimlclpieovndtlamsbtráoiifrhgtemcpohieselpsigt

- (a) toil (b) goill (c) iontas
- (d) táirge (e) cois (f) loit

7. Bris an cód.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
e	r	á	b	s	l	p	c	t	n	d	j	a	u	f	m	v	g	é	í	h	o	ó	i	ú

24 22 10 9 13 5 18 22 24 6 6 9 3 24 2 18 1

- (a) iontas (b) goill (c) táirge

24 22 10 2 13 24 8 5 13 6 13 8 21 3 24 2 5 1

- (d) ionraic (e) salach (f) áirse

8. Scríobh abairt leis na focail seo.

Mar Shampla: Níl **aon** airgead agam. Tá **éan** sa chrann.

- (a) cos _____
 cois _____
- (b) goill _____
 geall _____
- (c) táirge _____
 tábhairne _____

9. Meaitseáil na focail leis an míniú ceart. Ansin scríobh an focal.

toitín

(a) clann

teaghlach

cois

(b) díograiseach

dícheallach

teaghlach

(c) macánta

ionraic

ionraic

(d) mill

loit

loit

(e) in aice

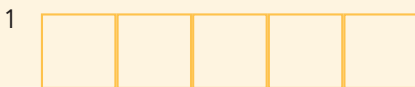
cois

dícheallach

(f) tobac

toitín

10. Líon na boscaí leis na litreacha cearta.

áirse

salach

iontas

táirge

cáiliúil

goill

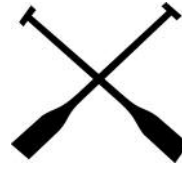
1. Scríobh an focal ceart faoin bpictiúr.

teaghlach

salach

maidí ráimhe

múinteoir

2. Faigh an focal ceart chun na bearnaí a líonadh.

- (a) Shuigh an cat _____ **cois** _____ tine.
- (b) D'ith mé criospaí _____ **goirt** _____ tar éis lóin.
- (c) Bhí Nóra ag canadh agus bhí an giotár mar th_____ **ionlacan** _____ aici.
- (d) Ní raibh ach _____ **mionlach** _____ i bhfábhar an rúin.
- (e) Ní raibh aon gh_____ **oile** _____ ag Daidí nuair a bhí sé breoite.
- (f) “Ná _____ **doirt** _____ an bainne!” a bhéic Mamaí.
- (g) Bíonn Daidí ag obair go _____ **dícheallach** _____ gach lá.
- (h) Tá an _____ **iomarca** _____ daoine dí-fhostaithe sa tír.
- (i) Thit na _____ **maidí** _____ **ráimhe** _____ amach as an mbád!
- (j) Bhí _____ **fuadar** _____ fúm ar maidin chun a bheith in am ar scoil.
- (k) Tá mo Dhaideo _____ **flaithiúlach** _____.
- (l) Is _____ **cléireach** _____ bainc í mo Mhamaí.
- (m) Bhí _____ **ionadh** _____ ar Sheán nuair a bhuaigh siad an cluiche.
- (n) Bhí _____ **seachtar** _____ ar an bhfoireann sacair.
- (o) Cén _____ **táirge** _____ is fearr leat san ollmhargadh?

tionlacan

táirge

ionadh

cois

goirt

mionlach

doirt

cléireach

dícheallach

goile

iomarca

fuadar

maidí ráimhe

flaithiúlach

seachtar

3. Cuir na litreacha seo san ord ceart chun focal a dhéanamh!

- (a) lolig (A18) goill (b) edio (A17) oide
- (c) hácsaf (A 16) fásach (d) lealcdhíhac (A18) dícheallach
- (e) rcaetahc (A17) ceachtar (f) ttrio (A17) toirt
- (g) niomac (A16) comaoin (h) lláicúii (A17) cáiliúil

4. Faigh na focail seo sa chuardach focal.

ceolchoirm dícheallach flúirseach teaghlach salach
táirne fuaim bleachtair maoirseoir smólach goirt
portach tionchar cráifeach ionraic smacht

f	l	ú	i	r	s	e	a	c	h	ú	i
b	l	e	a	c	h	t	a	i	r	e	n
m	t	á	i	r	n	e	s	e	r	u	h
r	m	a	o	i	r	s	e	o	i	r	c
i	o	n	r	a	i	c	t	i	o	l	a
o	n	t	b	n	t	h	c	a	m	s	l
h	s	r	c	r	á	i	f	e	a	c	h
c	a	i	r	a	h	c	n	o	i	t	g
l	l	o	p	o	r	t	a	c	h	i	a
o	a	g	g	h	c	a	l	ó	m	s	e
e	c	f	u	a	i	m	e	a	s	c	t
c	h	c	a	l	l	a	e	h	c	í	d

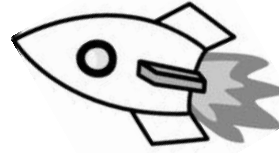
1. Scríobh an focal ceart faoin bpictiúr.

eaglais

ialtóg

roicéad

coirceog

2. An féidir leat focal beag a fheiceáil ins na focail seo? Scríobh amach iad.

- (a) riasc iasc / as (b) meascán meas / eas / cá
 (b) ceannúil ceann / an (d) aingeal geal / in
 (e) mac tíre tír (f) ceandána ceann / ann / dán / dána
 (g) aontaigh aon (h) imirce im / imir
 (i) freastalaí eas / freastal (j) contúirteach contúirt / teach / each / ach

3. Scríobh na briathra seo i gceart.

An Aimsir Chaite	An Aimsir Láithreach
D'aontaigh mé	Aontaím
Laghdaigh sé	Laghdaíonn sé
Chuimhnigh sí	Cuimhníonn sí

4. Cuir na litreacha seo san ord ceart chun focal a dhéanamh!

- (a) hdecaon (A7) deonach (b) hacirea (A6) aireach
 (c) dlaahg (A2) laghad (d) ncáocs (A1) coscán
 (e) giaótl (A3) ialtóg (f) rspléai (A6) slipéar
 (g) ttheco (A7) teocht (h) sgpoied(A8) spideog

5. Faigh na focail seo sa chuardach focal.

coscán teaghlach inchinn coirceog praghas gearrchaile
 mainséar deontas dúshlán buntáiste scamhóg
 ciumhais monarcha poncúlach seilbh ullamh

c	i	u	m	h	a	i	s	e	i	l	b	h
s	c	a	m	h	ó	g	r	e	a	h	ó	u
f	r	e	u	í	n	á	l	h	s	ú	d	e
e	r	t	p	o	n	c	ú	l	a	c	h	o
g	e	a	r	r	c	h	a	i	l	e	c	p
o	f	g	h	m	o	n	a	r	c	h	a	h
e	í	o	r	a	é	s	n	i	a	m	l	m
c	b	u	n	t	á	i	s	t	e	l	h	a
r	d	e	o	n	t	a	s	e	a	r	g	l
i	n	c	h	i	n	n	v	m	r	u	a	l
o	e	a	i	s	a	h	g	a	r	p	e	u
c	c	o	s	c	á	n	e	a	u	i	t	o

6. Bris an cód.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
e	r	á	b	s	l	p	c	t	n	d	j	a	u	f	m	v	g	é	í	h	o	ó	i	ú

14 6 6 13 16 21

7 14 9 23 18

16 13 2 18 13 11 21

(a) **ullamh** (b) **putóg** (c) **margadh**

2 1 24 6 24 18

9 22 2 4 3 10

4 13 24 10 24 5

(d) **reilig** (e) **torbán** (f) **bainis**

1. Bris an cód.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
e	r	á	b	s	l	p	c	t	n	d	j	a	u	f	m	v	g	é	í	h	o	ó	i	ú

16 1 24 2 4 21

8 1 13 2 8

7 22 2 9 13 8 21

(a) meirbh (b) ceart (c) portach

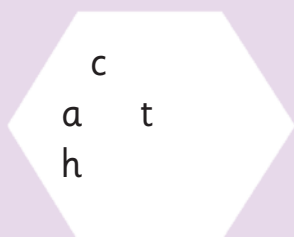
24 9 21 24 2

13 24 9 21 10 1

24 22 10 13 11

(d) ithir (e) aithne (f) ionad

2. Aimsigh na focail.

(a) cath

(b) diallait

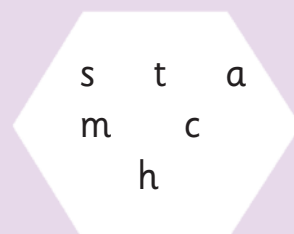
(c) toirt

(d) sciorr

(e) dallóg

(f) smacht

3. Scríobh na focail seo in ord aibíteach.

mantach goirt dícheallach poncúlach buaircín deacair bairille
 bairille buaircín deacair dícheallach goirt

mantach poncúlach

4. Cuir na litreacha seo san ord ceart chun focal a dhéanamh!

- (a) hclcéaier (A17) cléireach (b) úmaioni (A16) maoiniú
- (c) nboáht (A12) bothán (d) iballeir (A14) bairille
- (e) ncaagrade (A13) cairdeagan (f) dfieiht (A14) feithid
- (g) roads (A11) sodar (h) etágri (A18) táirge

5. Faigh na focail seo sa chuardach focal.

comaoin duilleog siorc réabhlóid buartha brothallach
foirm deacair domhan mantach bleachtair
snaidhm bairille dealbh lúcháireach goile

l	ú	c	h	á	i	r	e	a	c	h	é
s	i	o	r	c	m	a	n	t	a	c	h
á	b	u	e	l	l	i	r	i	a	b	c
r	u	f	h	r	n	a	h	m	o	d	a
e	a	b	n	u	i	r	e	m	e	e	l
n	r	d	e	a	l	b	h	i	l	a	l
i	t	á	e	r	u	i	m	l	i	c	a
o	h	s	n	a	i	d	h	m	o	a	h
a	a	f	o	i	r	m	o	p	g	i	t
m	é	d	i	ó	l	h	b	a	é	r	o
o	d	u	i	l	l	e	o	g	i	r	r
c	e	r	i	a	t	h	c	a	e	l	b

Scríobh na h-abairtí deachtaithe anseo thíos.

Aonad 1

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

Aonad 2

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

Aonad 3

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

Scríobh na h-abairtí deachtaithe anseo thíos.

Aonad 4

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

Aonad 6

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

Aonad 7

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

Aonad 8

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

Aonad 9

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

Aonad 11

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

Scríobh na h-abairtí deachtaithe anseo thíos.

Aonad 12

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

Aonad 13

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

Aonad 14

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

Scríobh na h-abairtí deachtaithe anseo thíos.

Aonad 16

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

Aonad 17

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

Aonad 18

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

Na Trialacha

	Aonad 1 Seachtain 1	✓ x	Aonad 1 Seachtain 2	✓ x	Aonad 2 Seachtain 1	✓ x
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
	Scór:		Scór:		Scór:	
	Aonad 2 Seachtain 2	✓ x	Aonad 3 Seachtain 1	✓ x	Aonad 3 Seachtain 2	✓ x
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
	Scór:		Scór:		Scór:	

Síniú an oide: _____ Síniú tuismitheora/caomhnóra: _____

Na Trialacha

	Aonad 4 Seachtain 1	✓ x	Aonad 4 Seachtain 2	✓ x	Aonad 6 Seachtain 1	✓ x
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
	Scór:		Scór:		Scór:	
	Aonad 6 Seachtain 2	✓ x	Aonad 7 Seachtain 1	✓ x	Aonad 7 Seachtain 2	✓ x
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
	Scór:		Scór:		Scór:	

Síniú an oide: _____ Síniú tuismitheora/caomhnóra: _____

Na Trialacha

	Aonad 8 Seachtain 1	✓ x	Aonad 8 Seachtain 2	✓ x	Aonad 9 Seachtain 1	✓ x
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
	Scór:		Scór:		Scór:	
	Aonad 9 Seachtain 2	✓ x	Aonad 11 Seachtain 1	✓ x	Aonad 11 Seachtain 2	✓ x
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
	Scór:		Scór:		Scór:	

Síniú an oide: _____ Síniú tuismitheora/caomhnóra: _____

Na Trialacha

	Aonad 12 Seachtain 1	✓ x	Aonad 12 Seachtain 2	✓ x	Aonad 13 Seachtain 1	✓ x
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
	Scór:		Scór:		Scór:	
	Aonad 13 Seachtain 2	✓ x	Aonad 14 Seachtain 1	✓ x	Aonad 14 Seachtain 2	✓ x
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
	Scór:		Scór:		Scór:	

Síniú an oide: _____ Síniú tuismitheora/caomhnóra: _____

Na Trialacha

	Aonad 16 Seachtain 1	✓ x	Aonad 16 Seachtain 2	✓ x	Aonad 17 Seachtain 1	✓ x
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
	Scór:		Scór:		Scór:	
	Aonad 17 Seachtain 2	✓ x	Aonad 18 Seachtain 1	✓ x	Aonad 18 Seachtain 2	✓ x
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
	Scór:		Scór:		Scór:	

Síniú an oide: _____ Síniú tuismitheora/caomhnóra: _____

Rang: _____

Ainm an dalta: _____

Tuarascáil ar dhul chun cinn

Seachtain 30
 Seachtain 29
 Seachtain 28
 Seachtain 27
 Seachtain 26
 Seachtain 25
 Seachtain 24
 Seachtain 23
 Seachtain 22
 Seachtain 21
 Seachtain 20
 Seachtain 19
 Seachtain 18
 Seachtain 17
 Seachtain 16
 Seachtain 15
 Seachtain 14
 Seachtain 13
 Seachtain 12
 Seachtain 11
 Seachtain 10
 Seachtain 9
 Seachtain 8
 Seachtain 7
 Seachtain 6
 Seachtain 5
 Seachtain 4
 Seachtain 3
 Seachtain 2
 Seachtain 1

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.

Dathaigh spás amhain do gach lítríú ceart i ngach triail sheachtaine
 Deán iarracht do sprioc a bhaint amach gach seachtain!

